

ODZIEDZICZYĆ (33) *vb pf*

o oraz e *prawdopodobnie jasne* (tak w o- oraz dziedziczyć).

inf odziedziczyć (2). ◇ *fut 1 sg* odziedziczę (1). ◇ *2 sg* odziedziczysz (1). ◇ *3 sg* odziedziczy (8). ◇ *3 pl* odziedziczą (12). ◇ *praet 3 sg m* odziedziczył (1). ◇ *3 pl subst* odziedziczyły (1). ◇ *imp 2 pl* odziedziczcie (2). ◇ *con 1 sg m* bych odziedziczył (1). ◇ *3 sg m* by odziedziczył (1). ◇ *2 pl m pers* byście odziedziczyli (3).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII(XVIII) – XVIII w.

1. *Przejąć majątek w spadku po kimś [co] (1) :*

Zwrot: »odziedziczyć dobra« (1): nie dla tego poymował brát żywy żonę brátá zmárłego/ áby syn z niey vrodzony zořtał synem vmárłego: ále tylko dla tego áby odziedziczył dobrá iego. *CzechRozm* 151v.

2. *Otrzymać nazwisko po przodkach; przen: o Jezusie jako Synu Bożym dziedziczącym boskość [co] (1) :* [Bóg] mowił do nas przez Syná/ ktorego pořtánowił dźiedzicem wřzytkiego [...]. Ktory [...] tym zacnieyřzym zořtawřzy nád ánioły; im ofobliwřze nád nie imię odźiedziczył [*nomen hereditavit*]. *WujNT Hebr* 1/4.

3. *Objąć w posiadanie, opanować, zawładnąć; hereditare, possidere Vulg, PolAnt; hereditatem possidere Vulg; hereditate accipere, hereditatem sortiri, iure hereditario possidere PolAnt [w tym: co (29), kogo (2)] (31) :* kthory ma we mnie duffánie/ odziedzicy ziemię/ y pořędzie świętą gorę moię. *Leop Is* 57/13, *Is* 65/9; że Moaw iáko Sodomá będzie/ á synowie Hamonowi iáko Gomorá/ [...] ofřánek ludu mego złupiá ie/ á ofřátek narodu mego odziedziczą ie. *BudBib Soph* 2/9, *Num* 14/24, *Is* 57/13; ták mowi Moizęřz do ludu: Wey/ náuczyłem was vřřaw y řádow/ iáko mnie rořkazał Iehowáh Bog moy/ ábyście ták czynili w pořřod ziemię/ do ktorey idźcie/ ábyście iá odziedziczyli. *CzechEp* 113.

Zwroty: »odziedziczyć dziedzictwo« (1): Bo corki Menářzehowe odziedziczyły dziedzictwo [*sortitae sunt haereditatem*] miedzy bráty řwemi/ zaś ziemiá Gilehad dořtála řię drugim synom Mánářzewym. *BudBib Ios* 17/6.

bibl. »odziedziczyć ziemię« = *hereditare terram Vulg, PolAnt; hereditate accipere terram, hereditatum capere terram PolAnt; possidere terram Vulg* (5): *Leop Is* 57/13; Bo złořciwi wycięci będą/ á oczekawaiący Iehowy/ ři odziedziczą ziemię. *BudBib Ps* 36/9, *Is* 57/13; *BudNT Matth* 5/4; Błogofłáwieni řifzy: ábowiem oni odźiedziczą ziemię. *WujNT Matth* 5/4.

Przen (19) : Pořadliwe řrebro ich pokrzywá odziedziczy/ Rzep w przybyřkach ich. *Leop Os* 9/6; *BudBib Os* 9/6.

a) *Otrzymać w udziale: osiágnąć, dostąpić; być skazanym na coś (17) :* Lepřřy ięřt złodziey niřli vřřáwicřny kłámćá: á wřřákže obá odziedziczą zářřáćenie. *Leop Eccli* 20/27; *BudBib Prov* 14/18; chwálćá y řynem Bożym nie może być/ áni řářki Bożey odźiedziczyć/ ktory drugiego bije *CzechRozm* 239, 229v; *WujNT Hebr* 6/12, 1.*Petr* 3/9, *Apoc* 21/7.

W charakterystycznych połączaniach: odziedziczyć błogofłáwienřstwo (2), łaskę bożą, obietnice, sprosořć, zatráćenie.

Zwroty: bibl. »odziedziczyć krolestwo (boże a. niebieskie)« = *regnum Dei iure hereditario possidere PolAnt; regnum Dei possidere Vulg* [*řzyk zmienny*] (7): To lepak mowię bráćia/ iż řiáło y krew

kroleństwá Bożego odziedziczyć niemoże. *BudNT 1.Cor 15/50; CzechRozm 7v [2 r.]*; Podźćiesz błogofławieni Oycá mego/ odziedzicźcie krolestwo/ wam zgotowane od początku światá. *LatHar 645*; Aza niewiecie iż niespráwiedliwi nie odziedziczą krolestwá niebiełkiego? *WujNT 1.Cor 6/9*, s. 107 *marg*, 663 *marg*.

bibl. »żywot wieczny odziedziczyć« = *vitam aeternam possidere PolAnt [szyk zmienny] (3)*: Vczycielú dobry/ co czyniác żywot wieczny odziedzicźę? *BudNT Luc 18/18; WujNT 79 marg*, 161 *marg*.

a. *O Bogu rządzącym narodem wybranym [kogo] (2)* : niech idzie profzę Pan moy wpośrodku nas/ (a) poniewafz lud twárdego kárku iefł/ przeto fię zmiłuiiesz nád niepráwością náfzą/ y odziedziczyfz nas. *BudBib Ex 34/9*; Y odziedziczy Iehowá Iehudę dział fwoy/ w ziemi świętey/ bo obierze iefzcze Ierufzalim (fobie). *BudBib Zach 2/12*.

Formacje współrdzenne cf DZIEDZICZYĆ.